

ÎNCHEIERE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol, și reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Gîrnu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis cererea de apel declarată de către reprezentantul apelantului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, a fost casată integral hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acțiunii în partea constatării încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 privind aplicarea măsurii preventive – eliberarea sub control judiciar; încasarea în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma în mărime de 1000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată,

c o n s t a t ă:

La data de 12 martie 2021, Gheorghe Gîrnu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015 în partea aplicării măsurii preventive sub formă de eliberarea sub control judiciar, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 19 ianuarie 2015 s-a adresat cu o cerere de recurs împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015, emisă de Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respins demersul procurorului cu privire la aplicarea în privința lui Gheorghe Gîrnu a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 de zile și a fost aplicată măsura preventivă - liberarea sub

control judiciar pe un termen nelimitat.

A menționat reclamantul că, cererea de recurs n-a fost examinată nici până în prezent, prin ce i-a fost încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a recursului declarat din 19 ianuarie 2015 împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015 emisă de Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, prin ce i-a fost cauzat un prejudiciu moral în mărime de 4000 euro.

A solicitat reclamantul, constatarea încălcării lui Gheorghe Gîrnu la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, în partea aplicării măsurii preventive sub formă de liberarea sub control judiciar, pentru perioada 30 septembrie 2016 - 10 martie 2021 și repararea prejudiciului moral în mărime de 4000 euro, cât și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis cererea de apel declarată de către reprezentantul apelantului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, a fost casată integral hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea parțială a acțiunii în partea constatării încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 privind aplicarea măsurii preventive – eliberarea sub control judiciar; încasarea în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu din contul Ministerului Justiției al RM suma în mărime de 1000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, soluția dată de către prima instanță, este în contradicție cu faptele constatate, astfel, instanța nu a interpretat corect normele de drept material, concluziile fiind neîntemeiate și contradictorii cu materialele cauzei.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 12 martie 2021, Gheorghe Gîrnu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015 în partea aplicării măsurii preventive sub formă de eliberarea sub control judiciar, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, instanța de apel a constatat că, la data de 19 ianuarie 2015, Gheorghe Gîrnu s-a adresat cu o cerere de recurs împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015, emisă de Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respins demersul procurorului cu privire la aplicarea în privința lui Gheorghe Gîrnu a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 de zile și a fost aplicată măsura preventivă - liberarea sub control judiciar pe un termen nelimitat. Cererea de recurs nefiind examinată până în prezent.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 februarie 2017 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 iunie 2017, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Gheorghe Gîrnu și a fost constatată încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 depusă împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău, prin care a fost respins demersul

procurorului cu privire la aplicarea în privința lui Gheorghe Gîrnu a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 de zile și a fost aplicată măsura preventivă - liberarea sub control judiciar, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM a sumei în mărime de 3000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei în mărime de 1000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f.d. 47-52).

În partea motivată a hotărârii din 16 decembrie 2016 a Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, s-a stabilit că recursul înregistrat în cancelaria Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău la data de 19 ianuarie 2015 împotriva încheierii din 15 ianuarie 2015, întâmplător s-a pierdut din cauza unui volum excesiv de lucru, iar instanța de recurs a indicat asupra faptului că recursul depus de Gheorghe Gîrnu nu a parvenit pentru examinare.

Astfel, se reține că, în prezent Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani confirmă că, cererea de recurs nominalizată nu a fost anexată la dosarul nr. 16-5/15, drept urmare nu a fost expediată instanței ierarhic superioare pentru examinare (f.d. 31), fapt ce denotă o încălcare continuă a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs depusă de Gheorghe Gîrnu.

Totodată, prima instanță, în argumentarea soluției de respingere a acțiunii depuse de către Gheorghe Gîrnu a invocat că, după soluționarea irevocabilă a cauzei civile, prin care s-a stabilit că reclamantului/apelant i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a recursului neexaminat pe perioada 19 ianuarie 2015 - 16 decembrie 2016 cu repararea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, Gheorghe Gîrnu și avocatul acestuia Serghei Mocanu în mod intenționat nu au prezentat copia sau duplicatul recursului pierdut întâmplător pentru a iniția procedura de expediere a cauzei în instanța de recurs. Or, nu poate fi imputat apelantului/reclamant sau reprezentantului acestuia, faptul că nu au prezentat copia recursului în condițiile în care acesta a fost pierdut de către colaboratorii instanței de judecată, ultimilor le revine sarcina restabilirii actului (cererii de recurs) pierdute și expedierea în instanța ierarhic superioară în regim de urgență.

Cu atât mai mult că, de la data emiterii primei hotărâri prin care s-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Gîrnu la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs - 16 decembrie 2016, devenită definitivă și irevocabilă la 07 iunie 2017 și până în prezent, instanța de judecată nu a întreprins nici o măsură în vederea expedierii recursului, continuând încălcarea dreptului lui Gheorghe Gîrnu la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs.

Astfel, instanța de apel a conchis că, esența încălcării termenului rezonabil în cazul litigiului respectiv se manifestă prin omisiunea instanței de a se expune asupra recursului declarat de Gheorghe Gîrnu, nefiind emisă în acest sens o decizie judecătorească.

Prin urmare, instanța de apel a constatat durata excesiv de mare a neexaminării cererii de recurs fapt ce încalcă cert dreptul reclamantului/apelant la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 privind aplicarea măsurii preventive - eliberarea sub control judiciar până în prezent, și, în consecință, dreptul la un proces echitabil, garantat reclamantului/apelant atât de legislația națională pertinentă citată mai sus, cât și de normele internaționale.

Totodată, instanța de apel a accentuat că, reprezentantul Ministerului Justiției al

RM în detrimentul prevederilor art. 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu a fost justificat termenul de peste 6 ani (per ansamblu) și 3 ani de la data ultimei hotărâri de constatare a dreptului încălcat, de neexaminare a recursului, perioadă în care nu se cunoștea care era soarta recursului declarat de către Gheorghe Gîrnu, astfel argumentele invocate de către apelantul Ministerul Justiției al RM în prima instanță nu pot fi reținute, deoarece sunt neîntemeiate, iar neexaminarea recursului depus de către Gheorghe Gîrnu nu poate fi imputat apelantului/reclamant în sensul expus la art. 2 alin. (2) al Legii nr.87 din 21 aprilie 2011.

Din aceste motive, instanța de apel a constatat că, în speță există temei legal pentru adjudecarea din contul statului în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu a compensației prejudiciului moral, în condițiile instituite de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și apreciază ca fiind întemeiate argumentele apelantului-reclamant referitoare la faptul cuantumului prejudiciului moral încasat.

Astfel, instanța de apel a conchis că, deoarece neexaminarea în termen rezonabil a recursului depus de Gheorghe Gîrnu s-a datorat instanței de judecată, luând în considerație și perioada în care cauza a rămas neexaminată, având în vedere că compensația pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficientă, instanța de apel a considerat că, criteriilor indicate corespunde suma de 1000 Euro, or, faptul că însuși constatarea dreptului încălcat reprezintă, potrivit jurisprudenței CtEDO, o satisfacție echitabilă a suferințelor morale.

Așadar, instanța de apel a mai conchis că, suma sus-menționată a reparării prejudiciului moral în mărime de 1000 euro corespunde jurisprudenței CtEDO în cauze similare. Totodată, în partea sumelor ce exced suma de 1000 euro, or, apelantul a pretins suma de 4000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, instanța de apel le-a considerat ca fiind neîntemeiate și pasibile de a fi respinse. Or, cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

Din considerentele menționate, Colegiul conchide că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia de a admite cererea de apel declarată de către reprezentantul apelantului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, de a casa integral hotărârea din 31 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și de a emite o nouă hotărâre privind admiterea parțială a acțiunii în partea constatării încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 19 ianuarie 2015 privind aplicarea măsurii preventive – eliberarea sub control judiciar; încasarea în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu din contul Ministerului Justiției al RM suma în mărime de 1000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral. În rest, de a respinge acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

La 14 decembrie 2021, reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, și menținerea hotărârii primei instanțe din 31 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 03 februarie 2022, reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea respingerii cerințelor privind încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul lui Gheorghe Gîrnu, a sumei în mărime de 4000 euro, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, cu modificarea cuantumului prin majorarea sumei cu titlu de prejudiciu moral până la suma de 4000 euro.

În motivarea recursurilor depuse, recurenții, deopotrivă au exprimat dezacordul cu decizia recurată, calificând-o ca fiind neîntemeiată și pasibilă de casare în temeiul prevederilor art. 432 alin. (1), (2) lit. a) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, recurenții, au opinat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței vizate sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 12 ianuarie 2022 și, ulterior, la 03 februarie 2022, instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 119, 125).

Referință la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 noiembrie 2021, iar cererile de recurs au fost depuse la 14 decembrie 2021 și, respectiv la 03 februarie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea prin intermediul oficiului poștal a copiei deciziei integrale participanților la proces la 15 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, conform scrisorii de însoțire (f.d. 107), și la 21 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, conform scrisorii de însoțire (f.d. 108), însă careva date ce ar confirma recepționarea acestora de către recurenți la actele cauzei lipsesc. Astfel, cererile de recurs declarate sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, și reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a

fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, și reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul părților recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera ca fiind inadmisibile recursurile declarate de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al RM, Alexandru Vicol, și reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către reprezentantul recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol, și reprezentantul recurentului Gheorghe Gîrnu, avocatul Serghei Mocanu, împotriva deciziei din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat